

ΠΟ 41: Κοινωνική Θεωρία και Νεωτερικότητα

1^η ΓΕ Εργασία 2021-2022

Καταληκτική ημερομηνία : 22/11/2021

Επεξεργασία : Γεωργία Δούκουρη

1^η Γραπτή Εργασία**Θέμα:**

Παρουσιάστε α) τους βασικούς παράγοντες που συντέλεσαν στη διαμόρφωση της νεωτερικότητας σύμφωνα με τον Βέμπτερ και β) πώς, σύμφωνα με την ανάγνωση της νεωτερικότητας από τον Βέμπτερ, εξελίχθηκαν οι διαδικασίες εξορθολογισμού του νεωτερικού κόσμου.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ: Δευτέρα 22 Νοεμβρίου 2021 ώρα 11.59 μ.μ.

Το μέγεθος της εργασίας ορίζεται στις 2.000 λέξεις [$\pm$ 10% δηλαδή πρέπει να είναι μεταξύ 1.800 και 2.200 λέξεων περιλαμβανόμενης και της βιβλιογραφίας].

Στόχοι -θεωρητικοί άξονες της 1^{ης} ΓΕ**Οδηγίες-στόχοι:**

α) Από τους πολλούς και διαφορετικούς μεταξύ τους παράγοντες, που υποκίνησαν τη μετάβαση στον σύγχρονο κόσμο, αναφερθείτε επιλεκτικά και κατά βάση σε εκείνον που αφορά στη σχέση μεταξύ της προτεσταντικής ηθικής και του πνεύματος του καπιταλισμού. Δηλαδή, με άλλα λόγια, δείξτε σε ποιο βαθμό υπάρχει μια «εκλεκτική συγγένεια» μεταξύ της καλβινιστικής ηθικής και της καπιταλιστικής οικονομικής συμπεριφοράς.

β) Εξηγήστε πώς συνδέθηκε ο καπιταλισμός με τις διαδικασίες εξορθολογισμού κατά τον Βέμπτερ.

γ) Δείξτε πώς ο εξορθολογισμός της σύγχρονης κοινωνίας παρουσιάζεται και σε άλλους κοινωνικούς θεσμούς όπως π.χ. την πολιτική εξουσία και την επαγγελματοποιημένη επιστήμη.

1Η ΕΡΓΑΣΙΑ

Η εργασία είναι απαιτητική αναφορικά με το εύρος των ερωτημάτων, καθώς καλείστε να αναπτύξετε όχι μόνο τη συνεισφορά του Βέμπερ στην κοινωνιολογία μέσα από την εστίαση στο νόημα, στις ιδέες, στις αξίες, αλλά και την πολιτιστική κριτική του για την εξέλιξη της νεωτερικότητας.

Αυτό δεν χρειάζεται να μας τρομάζει, Το αντίθετο! Μας χαροποιεί καθώς (σε αντίθεση με την ΕΠΟ 42) γνωρίζουμε σφαιρικά τη βεμπεριανή επιχειρηματολογία, από την οποία αντλούμε εργαλεία για την ανάγνωση του σήμερα (μας δίνει ο Γκιούρας στο τέλος του κειμένου του μερικούς προβληματισμούς 😊)

Επαναδιατύπωση του θέματος

1) Βασικοί παράγοντες που διαμόρφωσης της νεωτερικότητας

Η νεωτερικότητα αναφέρεται στην αυγή του σύγχρονου κόσμου και ως εκ τούτου αποτελεί αντικείμενο πολλαπλών ερμηνειών. Ο Βέμπερ επιλέγει μια πολύπλευρη ανάλυση της και ως εκ τούτου αναφέρεται σε πολλούς τομείς. Θα δείτε στα κείμενα πχ για τις σωματειακές ενώσεις, ή και πολλές λεπτομέρειες και αναλύσεις που μας αφορούν, αλλά όχι στο εύρος τους.

Οι υπο-οδηγίες ζητούν να εστιάσετε στον προτεσταντισμό και στη σχέση του με αυτό που ο Βέμπερ θα ονομάσει πνεύμα του καπιταλισμού και στην εκλεκτική συγγένεια μεταξύ τους.

Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να δούμε πώς ο Βέμπερ ορίζει τον καπιταλισμό στη δύση και ποια η σημασία της κοινωνικής δράσης πάνω στα οικονομικά συστήματα, τα οποία έχουν και μια ηθική, ένα πνεύμα. Η ΠΗ έχει και εκείνοι κάποια χαρακτηριστικά που προφανώς συμβάλλουν στην ανάπτυξη του ιδιαίτερου καπιταλισμού που ο Βέμπερ βλέπει να αναπτύσσεται στη δύση, αρχικά ως μοναδικό φαινόμενο και μετά ως καθολική μορφή του σύγχρονου καπιταλισμού.

2) Πώς ο Βέμπερ βλέπει να αναπτύσσονται οι διαδικασίες εξορθολογισμού του νεωτερικού κόσμου

Σημειώνω εξ αρχής ότι η έννοια εξορθολογισμού δεν είναι σαφής ούτε στον Βέμπερ, άρα μην αναλωθείτε στην αποκωδικοποίησή της. Έχετε ως αφετηρία ότι σημαίνει μια διαρκή κίνηση προς ορθολογικότητα με την έννοια του υπολογισμού, που στον Βέμπερ δεν είναι διόλου θετικό.

Στις υπο-οδηγίες καλούμαστε να εξηγήσουμε αρχικά πως συνδέεται ο καπιταλισμός με τον ορθολογισμό. Άρα πρέπει να εξηγήσουμε γιατί ο Βέμπερ θα μιλήσει για τον δυτικό ορθολογικό καπιταλισμό και πως αυτό διαφοροποιείται από άλλες καπιταλιστικές μορφές, κατά Βέμπερ. Άρα στοιχεία όπως η νομιμοποίηση της κεφαλαιακής συσσώρευσης, ο υπολογισμός, ο ορθολογισμός στις επιχειρήσεις, η έλλογη οργάνωση της εργασίας, μάς αφορούν.

Τέλος, στις υπο-οδηγίες αναφέρεται ότι πρέπει να δείξετε πώς ο εξορθολογισμός αφορά και άλλες θεσμικές διαστάσεις του νεωτερικού κόσμου πχ σε πολιτική εξουσία ή σε επιστήμη.

Εδώ φυσικά καλείστε να δείτε την απαισιόδοξη ανάλυση του Βέμπερ που αναγνωρίζει τη σημασία της ορθολογικότητας για το νεωτερικό κόσμο, αλλά προβληματίζεται για τις συνέπειες της κατίσχυσης της ορθολογικής ως προς το σκοπό δράσης, της τυπικής, εργαλειακής ορθολογικότητας. Προβληματίζεται πώς αυτή καθίσταται κοινωνική νόρμα και εκφράζεται σε

όλους τους θεσμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στους απρόσωπους μηχανισμούς της εξουσίας πχ έθνος κράτος και σύγχρονες γραφειοκρατίες, ή γνώση και επιστήμη, τέχνη κλπ, καταλήγοντας σε ένα σιδερένιο κλουβί, σε μια ανθρωπότητα χωρίς νόημα.